

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De herziening der tuchtstraffen uitgesproken lastens leden van het Rijkspersoneel wegens hun gedragingen tijdens de vijandelijke bezetting (K.B. 6 Maart 1951).

De tuchtgingsproceduur lastens de agenten van de staat is, in hoofdzaak geregeld door het K.B. van 2 October 1937 houdende Statuut van het Rijkspersoneel.

Voor de staatsagenten tegen wie een disciplinair onderzoek was ingesteld wegens hun gedragingen onder de vijandelijke bezetting, heeft het Besluit van de Regent van 19 April 1945 (Staatsblad 2 Mei 1945) een afwijkend regiem ingesteld waarbij het onderzoek van deze gevallen aan speciaal daartoe opgerichte commissies van advies werd toevertrouwd. Deze bijzondere proceduur was echter enkel van toepassing op de ambtenaren die de functie van secretaris-generaal hadden uitgeoefend en op de agenten van het centraal bestuur en van de buitendiensten (artikel 2 Besluit Regent 19 April 1945). Voor de andere agenten zoals bv. voor het onderwijzend personeel, alsmede voor de agenten van andere openbare besturen of diensten bleef de disciplinaire proceduur geregeld, hetzij door het statuut van 2 October 1937, hetzij door hun eigen statuten, hetzij door andere uitzonderlijke regelen (voor onderwijzend personeel nl. Besluit Regent 30 October 1944).

* * *

Het Koninklijk Besluit van 6 Maart 1951 heft het Besluit van de Regent van 14 April 1945 op (art. 12).

Bovendien maakt het mogelijk, onder bepaalde voorwaarden, de herziening van bestuurlijke maatregelen, al dan niet van disciplinaire aard — daarover straks — die tegen leden van het Rijkspersoneel werden getroffen.

Luidens artikel 1 is het K.B. van toepassing op al de leden van het Rijkspersoneel, dus ook op diegene wiens toestand door een ander statuut als datgene van 2 October 1937 is geregeld en eveneens op diegenen die niet in het Regentsbesluit van 19 April 1945 werden beoogd. Het is echter niet toepasselijk op de secretarissen-generaal of op de ambtenaren die deze functie hebben vervuld, noch op de leden van wetenschappelijke en onderwijsinrichtingen van de Staat (artikel 11). Het is ook niet toepasselijk op het personeel der openbare instellingen, geper-

sonaliseerde administraties en andere zg. parastatale instellingen.

* * *

Artikel 1 van het K.B. luidt als volgt :

« Beroep tegen de beslissing te hunnen aanzien genomen, staat onder de in dit besluit bepaalde voorwaarden open voor de leden van het Rijkspersoneel *gestraft* wegens hun gedragingen tijdens de vijandelijke bezetting, voor zover ze niet ontzet werden uit een der rechten voorzien bij artikel 123 *sexies* van het Strafwetboek, tenzij zij in dit geval de opheffing hebben bekomen van de opgelopen vervallenverklaringen en ontzettingen, bij een rechterlijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan. »

Daaruit volgt in de eerste plaats dat de herziening van de disciplinaire maatregel onbeperkt kan gevraagd worden door al de agenten die het voorwerp zijn geweest van een tuchtstraf lager dan afzetting of ontslag van ambtswege. Het is immers duidelijk dat geen van deze agenten ontzet werd uit een der rechten van artikel 123 *sexies* van het Strafwetboek vermits zij dan, op grond van artikel 16 al. 2/3^e van het Statuut van het Rijkspersoneel, hetwelke stelt dat, om tot een betrekking in overheidsdienst te worden toegelaten men van zijn burgerlijke en politieke rechten moet genieten, geen ambtenaar zouden kunnen gebleven zijn.

Het verzoek tot herziening moet gericht worden tot de bevoegde minister, of ingeval van twijfel tot de Eerste Minister binnen de 60 dagen na de inwerkingtreding van het besluit (artikel 8). Vermits het besluit is verschenen in het Staatsblad van 8 Maart 1951 gaat de termijn tot 17 Mei 1951.

De beslissing op het verzoek tot herziening behoort aan de Koning voor de agenten van de eerste categorieën, aan de Minister voor de agenten van de drie andere categorieën. Wanneer de tuchtstraf waartegen beroep uitgesproken werd buiten de tussenkomst van een der commissies ingericht bij Besluit Regent 19 April 1945, of wanneer een mindere straf in het vooruitzicht is gesteld, mogen Koning

of Minister slechts uitspraak doen op het gemotiveerde advies van een Commissie van Advies waarvan de samenstelling en bevoegdheden geregeld worden in de artikelen 5, 6 en 7.

Al zegt de tekst het niet uitdrukkelijk, het staat bovendien ook vast dat op het verzoek van de belanghebbende tegen hem geen zwaardere tuchtstraf mag worden uitgesproken. Een andere interpretatie zou niet alleen tegen de geest van het besluit indruisen maar tevens tegen het algemeen beginsel van het strafrecht dat ook hier toepassing moet vinden en volgens hetwelke het beroep van de betichte deze niet mag benadelen.

* * *

Voor leden van het Rijkspersoneel die tengevolge van de administratieve epuratie uit hun ambt definitief werden verwijderd, is het systeem van het K. B. van 6 Maart 1951 minder eenvoudig, en het moet wel toegegeven, niet bijzonder overzichtelijk.

De gehele regeling terzake gaat gesteund op het beginsel dat herziening van de administratieve toestand eerst dan kan gebeuren wanneer de betrokken ambtenaar terug in het bezit is gesteld van zijn burgerlijke en politieke rechten.

Juridisch is, in verband met het vereiste in bovenvermeld artikel 16 van het statuut van het Rijkspersoneel, het stellen van deze voorwaarden wel verantwoord. Wanneer men echter de zaak bekijkt in het verschiep van de vroegere regeling op dat stuk, komt zij wel minder logisch voor. Immers, in vele gevallen zijn de vervallenverklaringen van rechten waarvan agenten in overheidsdienst het voorwerp zijn geweest, het gevolg van disciplinaire afzetting of ontslag van ambtswege. Het zou derhalve niet onredelijk zijn zo een herziening van de tuchtmaatregel die juist de aanleiding tot vervallenverklaring van rechten was, een einde stelde aan deze vervallenverklaring, wijl in het K.B. juist omgekeerd tewerk wordt gegaan.

Bovendien brengt het beginsel door de regering als grondslag gesteld mede dat om de juiste draagwijdte van de nieuwe regeling te bepalen, het nodig is deze in verband te brengen niet alleen met de artikelen 123 *sevis* en *septies* van het strafwetboek maar tevens met de thans afgeschafte B.W. van 19 September 1945 en met de wet van 14 Juni 1948 betreffende de epuratie inzake burgertrouw. Nu zijn deze wetten opzichzelf reeds tamelijk gecompliceerd en heeft hun toepassing vaak tot moeilijkheden aanleiding gegeven.

Artikel 123 *sevis* SWB bepaalt dat diegene die wegens een in oorlogstijd gepleegd misdrijf tegen de uitwendige veiligheid van de Staat of wegens inbreuk op de artikelen 17 en 18 van het Militaire Strafwetboek tot een criminele straf zijn veroordeeld, levenslang vervallen zijn verklaard van de rechten in bewust artikel opgesomd. Artikel 123 *septies* van het Strafwetboek bepaalt dat diegene die wegens dezelfde misdrijven tot een correctionele straf zullen veroordeeld worden, door de Krijgsraad of het Krijgshof, levenslang of tijdelijk, van geheel of gedeelté derzelfde rechten kunnen vervallen verklaard worden.

Deze rechten zijn:

A. de rechten opgesomd in artikel 31 van het Strafwetboek:

1° het recht om openbare ambten bedieningen of diensten waar te nemen.

2° het recht om te stemmen, te kiezen, verkozen te worden.

3° het recht om enig ereteken, enige titel van adel te dragen.

4° het recht om *gezworene* of deskundige te zijn, om als getuigen in of over akten te staan, om in rechten getuigenis af te leggen, tenzij om er enkel inlichtingen te geven.

5° het recht om van enige familierraad deel uit te maken, om geroepen te worden tot het ambt van voogd, toeziende voogd of curator te zijn over hun eigen kinderen en op het eensluidend advies van de familierraad, als ook om het ambt van gerechtelijk raadsman of voorlopige bewindvoerder waar te nemen.

6° het recht om wapenen te dragen, deel uit te maken van de burgerwacht of te dienen bij het leger.

B. de rechten opgesomd in litt. b tot j, artikel 2, 1° van de B.W. van 6 Mei 1944.

7° het recht om ingeschreven te worden op een der tabellen van de orde der advocaten, op een lijst der ere-advocaten of der stagedoende advocaten.

8° het recht om op eender welke wijze deel te nemen aan in een openbare of private instelling gegeven onderwijs.

9° het recht om als bedienaar van een eredienst door de Staat bezoldigd te worden.

10° het recht om op eender welke wijze deel te nemen, hetzij aan de exploitatie, het beheer, de redactie of het drukken of verspreiden van een dagblad of eender welke publicatie;

11° het recht om deel te nemen aan de directie of het bestuur van elke culturele, liefdadige of sportieve gebeurtenis of van alle openbare vermaken;

12° het recht om deel te nemen aan de exploitatie, het bestuur of op om eender welke wijze aan de bedrijvigheid van elke onderneming die toneelvoorstellingen, kinematographie of radiuitzendingen voor doel heeft;

13° het recht om het ambt waar te nemen van beheerder, commissaris, zaakwaarnemer of gevolmachtigde in een naamloze vennootschap, een commanditaire vennootschap of een credietvereniging; de betrekking van aangestelde voor het beheer van een Belgische inrichting, voorzien bij artikel 198, alinea 2, van de samengeschaalde wetten op de handelsvennootschappen; het beroep van wisselagent, wisselagent-correspondent, of bankrevisor, het beroep van bankier, het ambt van zaakwaarnemer, beheerder, directeur of gevolmachtigde van een bank zoals bepaald in het koninklijk besluit n° 185 van 9 Juli 1935, de betrekking van aangestelde voor het beheer der in België gevestigde werkzetsels van de vreemde banken bedoeld bij artikel 6 van het koninklijk besluit n° 185 van 9 Juli 1935;

14° het recht om op eender welke wijze deel te nemen aan het bestuur, het beheer of de directie van een beroepsvereniging zonder winstoogmerken;

15° het recht om leider ener politieke vereniging te zijn (1).

De B.W. van 19 September 1945 bepaalde dat diegene die uit een openbaar ambt werd afgezet of van ambtswege ontslagen, van rechtswege levenslang was vervallen verklaard van zekere der rechten opgesomd in artikel 123 sexies (nl. diegene die hierboven gecursiveerd staan) wyl zij door de krijgsauditeur, behoudens verzet bij de Rechtbank van Eerste Aanleg, konden vervallen worden verklaard levenslang of tijdelijk, van geheel of gedeelten der overige rechten.

De Wet van 14 Juni 1948 heeft een meer genuanceerd stelsel ingevoerd. Afzetting of ontslag van ambtswege uit een openbaar ambt uitgesproken na 1 October 1947 bracht geen automatische vervallenverklaring van rechten meer mede en het was de krijgsauditeur, en op verzet van de belanghebbende, de rechtbank van eerste aanleg, die oordeelde in welke mate en voor hoelang beroving van burgerlijke of politieke rechten zou geschieden.

Er moet echter ook rekening worden gehouden met een andere vorm van verwijdering uit een openbaar ambt, waartoe de epuratie-wetten aanleiding hebben gegeven. Wanneer de krijgsauditeur, of de rechtbank een ambtenaar vervallen verklaarde van geheel of gedeelten der rechten van artikel 123 sexies, wegens feiten die geen verband hielden met de uitoefening van zijn functie en waarvoor de ambtenaar niet bij tuchtmaatregel uit zijn ambt was ontzet, dan bracht deze vervallenverklaring mede dat de hiërarchische overheid moest vaststellen dat de betrokkene zich niet meer bevond in de voorwaarden van toelaatbaarheid tot een openbaar ambt, zoals gesteld in artikel 16 van het K. B. 2 October 1937, en hij niet bij wijze van tuchtmaatregel, doch bij toepassing van artikel 107 van het Statuut van het Rijkspersoneel uit het ambt werd verwijderd.

Naast het beginsel der facultatieve vervallenverklaring bevat de wet van 14 Juni 1948 nog drie belangrijke bepalingen:

- 1° Diegene die door de automatische vervallenverklaring van de B.W. 19 September 1945 werden getroffen konden binnen een termijn van twee maanden na de afkondiging van de wet, in verzet gaan (artikel 15) en ontheffing of beperking bekomen.
- 2° Diegene die vervallen zijn verklaard tengevolge van een veroordeling tot een correctionele straf (2) kunnen na 10 jaar geheel of gedeeltelijke ontheffing der vervallenverklaring bekomen (artikel 9).
- 3° In al de gevallen waar de vervallenverklaring toegepast werd *krachtens de besluitwet van 19 September 1945*, zal, indien de betrokken ambtenaar, door de rechtbank, geheel of gedeeltelijk in zijn burgerlijke of politieke rechten is hersteld, de bundel der zaak aan de administratieve overheid worden overgemaakt met het oog op een gebeurlijke herziening van de administratieve beslissing lastens de belanghebbende getroffen (artikel 16).

De wetgever van 1948 heeft dus een stelsel opgebouwd waardoor grotendeels aan de rechtbank de beoordeling wordt opgedragen van de feiten die de verwijdering uit het ambt en de vervallenverklaring met zich hebben gebracht. De beslissing over de feiten, alleszins over hun zwaarwichtigheid, is aan de administratie ontnomen en aan de rechterlijke macht gegeven. Na uitspraak van de rechtbank zal de bestuur-

lijke overheid zich een oordeel moeten vormen over de opportuniteit van een herziening der tuchtstraf.

De regering, toen zij het K. B. van 6 Maart 1951 uitvaardigde, heeft met deze wettelijke beperkingen rekening moeten houden, en daarom bevestigt zij het beginsel dat herziening van de administratieve toestand van de ambtenaar slechts kan gebeuren na uitspraak van de gerechtelijke macht. De artikelen 1 en 2 van het K.B. van 6 Maart 1951 moeten in dit verschieft worden uitgelegd.

Artikel 1 beoogt het geval te regelen van de leden van het Rijkspersoneel die eerst door een tuchtmaatregel uit hun ambt werden verwijderd, en dientengevolge, hetzij van rechtswege (B.W. 19 September 1945) hetzij facultatief (Wet 14 Juni 1948) vervallen werden verklaard van geheel of gedeelte der rechten opgesomd in artikel 123 sexies.

Artikel 2 beoogt het tegenovergesteld geval waar een ambtenaar disciplinair niet werd gestraft, alleszins niet disciplinair uit zijn ambt werd verwijderd, maar op initiatief van de auditeur op de lijst der incivieken werd geplaatst en zonder, of na, verzet bij de rechtbank, van geheel of gedeelten zijner rechten werd beroofd; waarop dan bij toepassing van artikel 107 van het Statuut van het Rijkspersoneel dd. 2 October 1937, werd vastgesteld dat hij zich niet meer in de voorwaarden bevond om in openbare dienst te blijven.

In het geval van artikel 1 moet de afgezette ambtenaar die terug in bezit is gesteld van zijn burgerlijke en politieke rechten zelf het initiatief nemen om de herziening van zijn administratieve toestand te bekomen; in het geval van artikel 2 zal dit van ambtswege gebeuren.

In het systeem aldus door de regering opgebouwd zijn er echter twee belangrijke vragen waarop het K. B. geen of een onduidelijk antwoord geeft.

De eerste vraag betreft de termijn tijdens dewelke de herziening moet gevraagd worden.

In het geval van artikel 1 beschikt de belanghebbende over een termijn van 60 dagen na het van kracht worden van de wet — dus tot 17 Mei 1951.

Deze vereiste (artikel 8), al kan de termijn overduidelijk kort worden genoemd, biedt geen moeilijkheden wanneer de gewezen ambtenaar, vóór het verloop van de termijn terug in zijn rechten is hersteld.

Maar wat van de gewezen ambtenaar op wiens verzet door de Rechtbank op gestelde datum nog geen uitspraak zal worden gedaan?

In het alinea 2 van artikel 8 is wel een dubbele uitzondering aan de vereisten van indiening van het verzoek voorzien, maar deze uitzonderingen dekken niet al de gevallen welke zich kunnen voordoen.

Een eerste uitzondering is gesteld wanneer de verwijdering van het ambt is geschied in de voorwaarden zoals beschreven in artikel 2 van het Koninklijk Besluit t.t.z. waar zij is geschied bij toepassing van artikel 107 van het Statuut van het Rijkspersoneel, als gevolg van een epuratiemaatregel door de Krijgsauditeur of door de Rechtbank bevolen vóór het van kracht worden van de wet van 14 Juni 1948 en waartegen op grond van artikel 15 Wet 1948 de belanghebbende een thans nog niet afgehandeld verzet heeft ingediend. In dit geval zal, na uitspraak van de rechtbank de toestand van de belanghebbende van ambtswege worden herzien, ongeacht de termijn van 60 dagen.

Een tweede uitzondering is gemaakt met betrekking tot de gevallen bepaald in artikel 16 van de Wet van

14 Juni 1948. Dit zijn de gevallen waar, onder het regiem van de B.W. 19 September 1945, de vervallenverklaring automatisch volgde op een disciplinaire afzetting of ontslag van ambtswege.

Indien, op grond van artikel 15 Wet van 15 Juni 1948, de betrokken ambtenaar een, thans nog hangend verzet, voor de Rechtbank heeft ingediend, zal na uitspraak, zijn toestand van ambtswege worden herzien, ongeacht de termijn van 60 dagen.

Niets is echter voorzien, voor de ambtenaren die onder het regiem van de Wet van 14 Juni 1948, dus na 1 October 1947 (artikel 5/2° Wet 1948) bij tuchtmaatregel werden afgezet, diensgevolge op de lijst der incivieken werden geplaatst en wier verzet thans nog niet is afgehandeld.

Het kan nochtans geenszins de bedoeling van de regering zijn geweest een onderscheid te maken tussen de belanghebbenden naargelang over hun geval wat vroeger of later door de rechtbank uitspraak werd gedaan, derwijze dat voor het onderscheid geen verantwoording voorhanden is.

Het zou derhalve passen dat het K.B. in zoverre worde gewijzigd en dat artikel 8 zou bepalen op algemene wijze dat de herziening van de administratieve toestand zou geschieden binnen een te bepalen termijn na de definitieve uitspraak van de rechtbank over het bezit der burgerlijke en politieke rechten.

De tweede vraag waarover onzekerheid bestaat is deze te weten of de herziening van de administratieve toestand slechts mag gebeuren wanneer de opheffing van de vervallenverklaring *ex tunc* of ook wanneer zij *ex nunc* is geschied.

Wanneer de rechtbank beslist dat de opheffing der vervallenverklaring *ex tunc* zal geschieden, dan wil dat zeggen dat de rechter van oordeel was dat de ambtenaar ten onrechte op de lijst der incivieken werd geplaatst, en de hem ten laste gelegde feiten niet had gepleegd of allerminst dat de feiten van zo een geringe aard waren, dat zij geen vervallenverklaring van rechten voor gevolg moesten hebben. Wanneer de politieke of burgerlijke rechten *ex nunc* werden teruggeschonken, tzt. vanaf de datum van de rechterlijke beslissing, of op een toekomstige datum in het vonnis bepaald, dan oordeelde de rechtbank dat de betrokkene persoon wel de feiten had gepleegd hem ten laste gelegd, maar dat een kortere beroving van rechten dan diegene door de auditeur gevorderd volstond.

Aldus theoretisch. In feite echter, leert ons de rechtspraak ter zake dat, in talrijke gevallen de rechtbanken geen acht hebben geslagen op het onderscheid, dat het vaak zeer moeilijk is uit te maken in welke zin de rechterlijke beslissing zich uitspreekt, dat eindelijk de rechters geen retroactief karakter aan hun beslissing hebben willen geven om de kracht van gewijsde van de administratieve uitspraak te eerbiedigen, dan wanneer juist deze bekommernis, a *posteriori* is gebleken strijdig te zijn met het systeem van de wet en de bedoeling van de wetgever van 1948.

O.i. volstaat het dat de ambtenaar *ex nunc* in het bezit zijner burgerlijke en politieke rechten zou worden hersteld.

Er is in de eerste plaats een zeer belangrijke aanduiding in het voordeel van deze stelling in de Wet van 14 Juni 1948 zelf, vermits artikel 16 ervan bepaalt dat ingeval van gehele of gedeeltelijke opheffing van de vervallenverklaring door de Rechtbank de bundel van de ambtenaar aan zijn bestuur wordt overgemaakt met het oog op een gebeurlijke herziening van zijn administratieve toestand.

Wanneer de wetgever dit mogelijk heeft geacht — weliswaar in het bijzonder geval van diegenen die uit hun ambt werden verwijderd onder het regiem van de B.W. van 19 September 1945 — dan blijkt alleszins dat de geest van de wet zich niet verzet tegen het terugopnemen in overheidsdienst na gedeeltelijke vervallenverklaring, waarvan de minimale vorm dan toch wel is de tijdelijke vervallenverklaring.

Tevergeefs zou men opwerpen dat een herziening van de tuchtstraf in de zin van vervanging van de afzetting door een straf die het behoud in dienst veronderstelt onmogelijk is omdat de ambtenaar dan zou geacht zijn, in overheidsdienst te zijn gebleven gedurende een tijdperk tijdens hetwelke hij *wettelijk* beroofd was van het recht een openbare functie te vervullen (artikel 123 sexies lid 2 a zijnde o.a. artikel 31/1° SWB) of alleszins niet de voorwaarden tot toelaatbaarheid tot een betrekking in rijksdienst vervulde (artikel 16 K.B. 2 October 1937).

Immers de herziening van de administratieve toestand zal toch nooit voor gevolg hebben dat de ambtenaar een openbaar ambt zal hebben vervuld tijdens de periode dat hij niet toelaatbaar tot het ambt was; hij moet ook niet «geacht» worden dit te hebben gedaan, (wat dan toch ook maar een fictie zou zijn) vermits de artikelen 3 en 4 van het K.B. een disponibiliteitsregiem instellen dat op die interimaire periode van toepassing kan worden gemaakt.

Met de opheffing van de vervallenverklaring wordt de ambtenaar weer toelaatbaar tot een betrekking in rijksdienst, niets belet dus dat hij terug in zijn vroegere betrekking zou worden hersteld of in elk geval in de positie die voortvloeit uit de toepassing van een mindere tuchtstraf.

Het zo willen voorstellen dat de ambtenaar terug in de voorwaarden verkeert om in openbare dienst te worden opgenomen, maar enkel bij wijze van een gebeurlijke — en louter hypothetische — nieuwe carrière is aan het begrip toelaatbaarheid tot een openbaar ambt overdreven beperkingen stellen die bovendien in strijd zijn met het, door de administratieve rechtspraak steeds aangenomen beginsel, dat wie na afzetting terug in dienst wordt genomen, geacht wordt, na onderbreking zijn vorige loopbaan voort te zetten (Rechtb. Eerste Aanleg, Antwerpen, 8 April 1949, Rec. Jur. Adm. 1949 blz. 74 en nota).

Josse MERTENS.

(1) Twee wetsontwerpen voorzien een niet onbelangrijke mildering van het artikel 123 sexies. Het wetsontwerp n° 198 (Parl. Doc. Senaat zitting 1950-51) laat enkel voortbestaan de vervallenverklaringen van rechten sub 1, 2, 3, 4 (alleenlijk het recht om gezworene te zijn) 6, 8, 10 (echter beperkt tot het verbod om deel te nemen aan het beheer van een dagblad) en 15. Het reeds door de Senaat geamendeerde wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 14 Juni 1948 (n° 299 Kamer Zitting 1950-51) breidt het facultatief en/of tijdelijk karakter van de vervallenverklaring uit tot diegene die tot de laagste criminele straf werden veroordeeld, of wiens veroordeling tot die straf werd teruggebracht. Een verhaal voor de Rechtbank is voor deze personen opengesteld.

(2) Gelijk reeds gezegd zal, door het thans in het parlement besproken wetsontwerp deze mogelijk ook gegeven worden aan diegene die veroordeeld werden tot de laagste criminele straf (vijf jaar hechtenis of opsluiting) alsmede tot diegene wiens criminele straf tot 5 jaar vrijheidsberoving bij genademaatregel werd teruggebracht. De nieuwe tekst zal echter tov. van de veroordeelden gecombineerd moeten worden met artikelen 31, 32 en 33 SWB. Daardoor is een vrij ingewikkeld juridisch probleem gesteld omdat de vervallenverklaringen van artikel 123 sexies geacht worden maatregelen van burgerlijke aard te zijn, wijl diezelfde vervallenverklaringen, in zoverre zij genoemd worden in artikel 31 en volg. SWB en bij toepassing van die artikels worden uitgesproken, als straffen worden beschouwd. Zie deszake Advies Raad van State geacht aan Wetsontwerp n° 198 (Parl. Doc. Senaat Zitting 1950-51).

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer — 27. October 1950.

Eerste Voorzitter en Verslaggever: M. Soenens.
Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Pandbeslag krachtens toestemming van de vrederechter (art. 819 lid 2 Rv.). — Vexatoir karakter. — Verplichting tot schadevergoeding krachtens art. 1382 B.W.

De bij art. 819 Rv. voorziene bevoegdheid wordt aan de eigenaren en onderverhuurders van huizen of landerijen slechts toegekend als middel tot bewaring van hun rechten. Deze wetsbepaling laat hun echter niet toe een pandbeslag te doen leggen, dat een vexatoir karakter heeft. Indien dergelijke inbeslagneming aan de beslagene schade heeft veroorzaakt, is de beslaglegger verplicht tot het bij art. 1382 B.W. voorgeschreven herstel.

Zo het door de rechter overeenkomstig het 2° lid van voormeld art. 819 verleende verlof aan de beslaglegger toelaat met meer snelheid te handelen dan bij het 1° lid voorzien, geschiedt het leggen van het pandbeslag niettemin op eigen risico van de beslaglegger.

We Biermans-Lennertz t/ Keutgen, Antoon en Armand.

Gelet op het vonnis, de 9 Juli 1949 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Verviers, rechtdoende in hoger beroep;

Gelet op het arrest dd. 9 Maart 1950, waarbij het Hof beveelt dat in onderhavige zaak het onderzoek en de uitspraak in de Franse taal zullen geschieden;

Over het enig middel: schending van de artikelen 819 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek, 97 der Grondwet;

doordat het bestreden vonnis aanlegster en wijlen haar man veroordeeld heeft om aan verweerders een som van 10.000 fr. als schadevergoeding te betalen; dat het beslist dat de echtgenoten Biermans-Lennertz een fout hebben begaan door op 12 Augustus 1947 tot een pandbeslag te doen overgaan op het vee, dat aan verweerders, hun pachters, toebehoorde, bestaande deze fout in het feit dat zij deze rechtspleging uitgeoefend hebben tegen pachters, die noch weerspanning waren, noch slechte bedoelingen hadden en die niet met verschillende betalingen achter waren;

eerste onderdeel, terwijl uit het bestreden vonnis en uit de stukken van het dossier blijkt:

I. — dat op het ogenblik waarop de echtgenoten Biermans-Lennertz het pandbeslag hebben doen leggen, verweerders sinds de 1e Augustus met de betaling van een termijn van 20.000 fr. ten achter waren;

II. — dat de echtgenoten Biermans-Lennertz de Heer Vrederechter van het kanton Eupen om de toelating hebben verzocht om dit beslag te doen leggen en die toelating hebben verkregen;

dat de twee voorziene voorwaarden bij art. 819 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aanwezig waren en dit artikel niet als derde voorwaarde stelt, dat de pachters blijken zouden geven van kwaadwilligheid, noch als vierde voorwaarde dat verschillende pachttermijnen vervallen zijn;

dat art. 1382 van het Burgerlijk Wetboek slechts een veroordeling tot schadevergoeding toelaat op

grond van misdrijven of oneigenlijke misdrijven, wanneer een fout is begaan door hem, die de schade heeft veroorzaakt en dat geen fout kan opleveren het feit, gebruik te maken van een door de wet voorziene bewaringsmaatregel in de door deze voorgeschreven voorwaarden;

tweede onderdeel, terwijl althans het bestreden vonnis de echtgenoten Biermans-Lennertz slechts tot schadevergoeding had kunnen veroordelen, indien het als bewezen had beschouwd dat men door het doen leggen van pandbeslag een daad van kwade trouw of een met bedrog gelijkstaande grove vergissing had begaan; dat het bestreden vonnis echter, daar het niet wijst op deze vaststellingen, niet overeenkomstig het door art. 97 der Grondwet gestelde vereiste is gemotiveerd;

terwijl in alle geval de beweegredenen van het bestreden vonnis onzeker laten, of de rechter de bedoeling heeft gehad te beslissen, dat in zake pandbeslag een lichte fout volstond of dat er daarentegen een grove fout moest bestaan om de verpachter, die het pandbeslag heeft doen leggen, tot schadevergoeding te verplichten; dat het vonnis dienvolgens dubbelzinnig en om deze reden onvoldoende gemotiveerd is:

Over de twee onderdelen van het middel:

Overwegende dat de bij art. 819 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorziene bevoegdheid aan de eigenaars en onderverhuurders van landerijen slechts tot vrijwaring van hun rechten toegekend is; dat deze wetsbepaling hun niet toelaat een pandbeslag te doen leggen, dat een vexatoir karakter heeft; dat dergelijke inbeslagneming, indien zij aan de beslagene schade heeft veroorzaakt, de beslaglegger verplicht tot het bij art. 1382 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven herstel;

Overwegende dat, zo het door de rechter overeenkomstig lid 2 van voormeld art. 819 verleende verlof aan de beslaglegger toelaat met meer snelheid te handelen dan bij het eerste lid voorzien, het leggen van het beslag op eigen risico van de inbeslagnemer geschiedt;

Overwegende dat, in strijd met wat de voorziening beweert, het vonnis niet beslist dat tot een pandbeslag slechts kan worden overgegaan jegens een schuldenaar met kwade bedoelingen of die verschillende termijnen achter is; dat het vaststelt dat, vermits deze omstandigheden in casu niet bestaan en het verzuim van tijdige betaling enkel te wijten is aan een periode van ongewone droogte, die een ongunstige invloed heeft gehad op de oogst, deze vertraging aanleggers aan geen enkel ernstig risico blootstelde;

Dat het vonnis daarna wijst op het niet bestaan voor aanlegster van enige reden om zonder voorafgaande aanmaning tot pandbeslag over te gaan, dat van aard was om aan verweerders een aanzienlijke schade te bekloppen;

Dat het aldus zonder dubbelzinnigheid het vexatoir karakter van het pandbeslag vaststelt;

Waaruit volgt dat het middel in geen enkel zijner onderdelen kan aanvaard worden;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten en tot een vergoeding van 150 fr. jegens verweerders.

NOOT: Zie in dezelfde zin: Luik, 30 Mei 1911, Pas. 1911, II, 217; Rb. Antwerpen, 21 Mei 1920, Pas. 1920, III, 116.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 27 November 1950.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever : M. Daubresse.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Rechterlijke inrichting. — O.M. maakt integrerend deel uit van de rechtbanken en hoven. — Verplichtende aanwezigheid van het O.M. bij de behandeling van en de uitspraak in alle strafzaken.

Behoudens de door wetgever bepaalde uitzonderingen, maakt het O.M. integrerend deel uit van de hoven en rechtbanken, zodat deze bij afwezigheid van het O.M. niet wettelijk zijn samengesteld. In het bijzonder wat betreft de correctionele rechtbank, de strafkamers van het Hof van Beroep en het Hof van Assisen moet het O.M. aanwezig zijn tijdens al de debatten van de zaak en bij de uitspraak van alle beslissingen.

Het bewijs hiervan moet blijken uit de processen-verbaal van de terechtzittingen en/of uit de vermeldingen van de rechterlijke beslissing.

Peeters Fernand.

Gelet op het bestreden arrest de 13 Juli 1950 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het middel ex officio : schending van artikelen 190, 210, 273 en 335 van het Wetboek van strafvordering, 150 en volgende der wet van 18 Juni 1869, 1 der wet van 17 April 1878 :

Overwegende dat uit artikelen 150 en volgende van de wet op de rechterlijke inrichting blijkt dat het Openbaar Ministerie, behoudens de gevallen waarin de wet er anders over beschikt heeft, integrerend deel van de Hoven en Rechtbanken uitmaakt, derwijze dat bij zijn afwezigheid het Hof of de Rechtbank niet wettelijk is samengesteld;

Overwegende dat, bijzonder voor de correctionele rechtbank, het hof van beroep in strafzaken en het hof van assisen, het Openbaar Ministerie al de debatten van de zaak moet bijwonen en op de uitspraak van alle beslissingen moet aanwezig zijn (wetboek van strafvordering, artikelen 190, 210, 273 en 335);

Overwegende dat ter zitting op 11 Juli 1950 door het Hof van Beroep te Brussel gehouden, de aanlegger in zijn verdedigingsmiddelen, door zijn raadsman uiteengezet, werd gehoord en de zaak in beraad werd gehouden; dat noch uit het proces-verbaal van deze terechtzitting noch uit de vaststellingen van het bestreden arrest blijkt dat het Openbaar Ministerie aanwezig was;

Dat het bestreden arrest dienvolgens met nietigheid is aangetast;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest voor zoveel het de veroordeling van de aanlegger behelst;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Legt de kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak also beperkt naar het Hof van Beroep te Luik

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 2 October 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Buch (verslaggever).

Advocaat : Mr Josse Mertens.

1. **Rechtspleging (Raad van State).** — Regelen die afwijken van deze van het wetboek van Burgerlijke rechtspleging. — Verkeerde aanduiding van het als tegenpartij opgeroepen departement.
2. **Nietigverklaring.** — Stellen van een door de wet niet voorgeschreven vereiste. — Toekenning van vergoedingspensioenen is niet afhankelijk te stellen van afwezigheid van fout. — Forfaitair karakter van de vergoedingspensioenen.

1. *De procedure voor de afdeling administratie van de Raad van State is gegrond op eigen regelen, die van de bepalingen van het wetboek voor Burgerlijke Rechtspleging afwijken.*

Het middel als zou, volgens artikel 69, 1° van dit wetboek een verzoekschrift, waarin als tegenpartij een verkeerd departement van algemeen bestuur wordt aangeduid, niet regelmatig tegen het bevoegde departement zou zijn aanhangig gemaakt, wordt geweerd. De griffie van de Raad van State is in zulk geval gerechtigd het verzoek aan het werkelijk bevoegde departement te laten geworden, en dit departement vertegenwoordigt regelmatig de Belgische Staat.

2. *Wanneer vaststaat dat een ongeval in en door de dienst gebeurd is, en het bewijs geleverd is én van het schadelijk feit én van het oorzakelijk verband tussen dit feit en de opgelopen schade, doet de commissie van beroep een verkeerde toepassing van de wet door een volgens haar bewezen fout tegen de verkeersreglementen te weerhouden om het vergoedingspensioen te weigeren.*

Het begrip fout kan bij vergoedingspensioen des te minder in aanmerking komen wegens het forfaitair karakter dezer pensioenen.

Michiels t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van de aan verzoeker op 29 Juli 1949 betekende beslissing van de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen d.d. 30 Mei 1949, waarbij beslist wordt dat de rechten van verzoeker op een vergoedingspensioen wegens rechterbeenbreuk niet vastgesteld zijn en dienvolgens de aanvraag van verzoeker op een vergoedingspensioen verworpen wordt;

Overwegende dat verzoeker milicien was wanneer hij op 6 Augustus 1946, op bevel van zijn overste, per moto reed te Elsene; dat hij aldaar het slachtoffer werd van een verkeersongeval waarbij hij een rechterbeenbreuk opliep;

Overwegende dat de tegenpartij, zich beroepende op het artikel 69, 1°, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, aanvoert dat zij niet regelmatig in de zaak geroepen werd; dat volgens haar het ministerie van Financiën niet door verzoeker als tegenpartij werd aangeduid en dat bijgevolg de zaak tegen dit departement niet aanhangig kan gemaakt worden;

Overwegende dat de procedure voor de afdeling administratie gegrond is op eigen regelen, die van de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging afwijken;

Overwegende dat ter zake de tegenpartij de Belgische Staat is en dat slechts de aanduiding van de minister die deze tegenpartij vertegenwoordigt dient nagegaan; dat verzoeker de Minister van Wederopbouw aanduidt als « hebbende in zijn bestuur krachtens besluit van de Regent d.d. 11 Augustus 1949, de diensten overgenomen van het voormalige ministerie van het Algemeen Bestuur en de Pensioenen »; dat, wanneer dit verzoekschrift aan de Minister van Wederopbouw overgemaakt werd, deze liet gelden dat de « Commissie van Beroep voor vergoedingspensioenen organiek deel uitmaakte van het Bestuur der militaire pensioenen, dat naar het ministerie van Financiën overgemaakt werd »; dat de griffie van de Raad van State in deze omstandigheden gerechtigd was het verzoekschrift aan dit laatste ministerie te laten geworden; dat de Minister van Financiën, die zijn bevoegdheid om de Belgische Staat als tegenpartij te vertegenwoordigen trouwens niet betwist, in het bezit was van het administratief dossier dat door zijn zorgen op 8 December 1949 aan de Raad van State overgemaakt werd; dat daaruit volgt dat de tegenpartij regelmatig terzake vertegenwoordigd wordt door de Minister van Financiën;

Overwegende dat uit de bestreden beslissing blijkt dat het vergoedingspensioen geweigerd wordt om reden dat « verzoeker in botsing kwam met een burgercamion aan een kruispunt; dat de geleider van de camion van rechts komende aan een kruispunt, waar beide banen van dezelfde rang zijn, ontegensprekelijk voorrang had; dat aanvrager derhalve de voorschriften van de regeling van het verkeer niet nageleefd heeft »;

Overwegende dat de door het besluit van de Regent d.d. 5 October 1948 geordende wetten op de vergoedingspensioenen slechts vereisen dat het ongeval in en door de dienst gebeurd is, en dat het bewijs geleverd wordt én van het schadelijk feit, én van het oorzakelijk verband tussen dit feit en de opgelopen schade;

Overwegende dat niet bestreden wordt dat verzoeker als milicien op bevel van zijn oversten en voor dienstreden per moto reed, wanneer hij het slachtoffer werd van het ongeval; dat het schadelijk feit en het oorzakelijk verband met de schade insgelijks als bewezen aanvaard werden door de bestreden beslissing;

Overwegende dat, waar de commissie een volgens haar bewezen fout weerhouden heeft om het gevraagde vergoedingspensioen te weigeren, zij een door de wet niet voorgeschreven vereiste gesteld heeft; dat het begrip van fout des te minder in aanmerking komen kan dat, luidens het laatste lid van artikel 1 der geordende wetten, het vergoedingspensioen een forfaitair karakter heeft;

Overwegende dat de tegenpartij ten onrechte ter zitting laat gelden dat, tijdens de debatten van de wet van 13 Juli 1934 tot wijziging, intrekking of aanvulling van sommige bepalingen der geordende wetten op de militaire pensioenen, de minister de mening uitdrukte « dat de oorzaak van de schade niet toe te schrijven zou mogen zijn aan de wil, noch aan de fout, noch aan een klaarblijkelijke onvoorzichtigheid van belanghebbende »; dat de wet van 13 Juli 1934 de militaire pensioenen betreft en niet de vergoedingspensioenen, die geregeld worden door andere wetsbepalingen geordend door het besluit van de Regent van 5 October 1948; dat bij de bespreking van deze geordende wetten er nooit op dergelijke begrippen van fout gezinspeeld werd; dat noch uit de wet noch uit de voorbereidende werken blijkt dat een fout, die er in bestaat de voor-

schriften tot regeling van het verkeer en meer bepaaldelijk de prioriteit van rechts niet geëerbiedigd te hebben, de belanghebbende van het recht op een vergoedingspensioen zou beroven; dat de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen, waar zij het gevraagde vergoedingspensioen voor de aangehaalde redenen geweigerd heeft, een verkeerde toepassing van de wet heeft gedaan,

Besluit :

Artikel 1. — De bestreden beslissing is vernietigd.

Artikel 2. — De zaak wordt verwezen naar de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen.

Het arrest van vernietiging zal overgeschreven worden op de registers van de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen, en melding er van zal worden gemaakt op de rand van de vernietigde beslissing.

Artikel 3. — De betaling van het recht van driehonderd frank, wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 17 October 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast (verslaggever) en Buch.

Advocaat : Mr Collon.

1. **Rechterlijke organisatie. — Militaire rechtsmachten. — Krijgsraad te velde. — Adjunct-griffier. — Tijdelijk karakter van het ambt. — Niet-toepassing van Koninklijk Besluit van 30 Maart 1939 (ter beschikkingstelling Rijksperoneel). — Wijze waarop het ambt een einde neemt.**
2. **Machtsoverschrijding. — Terugwerkende kracht van een Koninklijk Besluit tot beëindiging van het ambt van een adjunct-griffier bij de Krijgsraad te velde.**

1. *Wegens het uitzonderlijk en niet permanent karakter van de opdracht van de Krijgsraad te velde is het ambt van adjunct-griffier bij de Krijgsraad te velde tijdelijk.*

Artikel 133 van de wet van 15 Juni 1844 heeft niet voor gevolg aan het ambt van adjunct-griffier bij de Krijgsraad te velde een permanent karakter te geven.

Wegens de aard van het ambt, is het koninklijk besluit van 30 Maart 1939 betreffende de terbeschikkingstelling van het Rijksperoneel ter zake niet toepasselijk.

Aan het ambt van de betrokkene kan slechts bij koninklijk besluit een einde gesteld worden.

Een opzegging vanwege de Krijgsauditeur kan geen uitwerking hebben wat betreft de datum, waarop het ambt een einde neemt.

2. *Het besluit van de Regent dat een einde stelt aan het ambt, is met overschrijding van bevoegdheid genomen in zoverre het terugwerkende kracht heeft op de datum van het verstrijken van de opzeggings termijn.*

Lucas t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift d.d. 21 December 1948;

.....

Overwegende dat het verzoekschrift strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Regent d.d.

29 Augustus 1947, waarbij op datum van 31 Juli 1947 een einde gesteld werd aan het ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde van verzoeker;

Overwegende dat verzoeker, bij besluit van de Regent d.d. 24 Maart 1945, benoemd werd tot adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde; dat de krijgsauditeur te Gent hem op 29 April 1947 schriftelijk mededeelde dat op 31 Juli 1947 aan zijn ambt een einde zou worden gesteld; dat de betaling van de wedde van verzoeker op 1 Augustus 1947 werd geschorst; dat een besluit van de Regent d.d. 29 Augustus 1947, in het Belgisch Staatsblad van 3 September 1947 bekendgemaakt, op 31 Juli 1947 aan zijn ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde een einde stelde;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat hij, ingevolge de bepalingen van artikel 133 van de wet van 15 Juni 1899, op definitieve wijze werd benoemd, en dat de bestreden beslissing geen einde kon stellen aan de door hem waargenomen functies; dat hij bovendien staande houdt dat «de enige maatregel die enigszins zou kunnen aangenomen worden de terbeschikkingstelling is door afschaffing van de functie voorzien bij koninklijk besluit van 30 Maart 1939»;

Overwegende dat, wegens het uitzonderlijk en niet permanent karakter van de opdracht van de krijgsraad te velde, het ambt van de adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde tijdelijk is; dat het om die reden is dat verzoeker, voor de duur van zijn mandaat, bij het benoemingsbesluit ontslagen werd van zijn militaire dienst;

Overwegende dat artikel 133 van de wet van 15 Juni 1899 niet voor gevolg heeft aan het ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde een permanent karakter te geven;

Overwegende dat, wegens de aard van het door verzoeker uitgeoefend ambt, het besluit van 30 Maart 1939 betreffende de terbeschikkingstelling van de Rijksambtenaren ter zake niet toepasselijk is;

Overwegende dat aan het ambt van verzoeker slechts door een besluit van de Regent een einde kon gesteld worden; dat de opzegging welke hem terzake werd gedaan geen uitwerking kon hebben wat betreft da datum waarop zijn ambt een einde nam; dat de tegenpartij haar bevoegdheid heeft overschreden, in zover zij aan het bestreden besluit uitwerking heeft gegeven op 31 Juli 1947, datum van het verstrijken van de opzeggingstermijn,

Besluit :

Artikel 1. — Het besluit van de Regent van 29 Augustus 1947 is vernietigd in zover het uitwerking heeft met ingang van 31 Juli 1947.

Artikel 2. — Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt worden.

Artikel 3. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt voor de helft ten laste van de Staat en voor de helft ten laste van verzoeker.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 20 Januari 1950.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. Gilmet en Schilling.

Advocaat-Generaal : M. Stryckmans.

Advocaten : Mrs. Verheyden en Van Heurck.

Echtscheiding. — Het te bewijzen aangeboden feit moet niet geacht worden impliciet te behoren onder de door de man in een vroeger geding gestelde feiten, doch mist de vereiste nauwkeurigheid om aan de vrouw toe te laten zich behoorlijk te verdedigen en tegenbewijs te leveren.

Het enige feit, waarvan het bewijs door het vonnis a quo aan de man is toegestaan, behoort niet impliciet onder de door hem in een vroegere procedure gestelde feiten.

Bedoeld feit mist echter de vereiste nauwkeurigheid om aan de vrouw toe te laten zich behoorlijk te verdedigen en het tegenbewijs te leveren. Strengere eisen moeten te dien aanzien gesteld worden, daar de beslissing in het geschil uitsluitend van dat éne feit zou afhangen.

J.v.x. t/V.L.

Gezien de stukken des gedings, o.m. de uitgifte van het vonnis, door de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen op 9 December 1948, gewezen, alsmede de akte van hoger beroep, op 17 Maart 1949 betekend en op 19 Maart geregistreerd;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis er toe strekte, de echtscheiding tussen partijen te horen toestaan ten voordele van Hendrik V. L., thans beroepene, en ten laste van Joanna V., thans beroepster;

Dat de eerste rechter de echtscheiding de plano niet toestond, doch onder afwijzing van het aanbod van bewijs van alle andere feiten, aan de man toeliet het volgende feit door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen;

«Dat de echtgenote van aanlegger weldra de bedoeling had definitief de echtelijke woning te verlaten en dat zij een afzonderlijke kamer gehuurd had in de Rotterdamstraat boven een slecht befaamd café om er met een minnaar samen te komen, een zekere J. W.»;

Overwegende dat de vrouw tegen het vonnis opkomt, stellende dat haar man naar aanleiding van een vroegere procedure, waarin zij de echtscheiding vorderde, een tegeneis ingesteld had;

Overwegende hieromtrent, dat de man thans de geldigheid van deze eis niet meer vermag te betwisten, gelet op het feit dat hij het bestreden vonnis, hetwelk de geldigheid van de tegeneis aannam, deed betekenen; dat hij overigens niet in hoger beroep is gekomen en tot de bevestiging van het bestreden vonnis besluit;

Overwegende dat de vrouw aanvoert dat de thans door haar man ingestelde eis niet ontvankelijk is, daar de feiten waarop hij zijn vordering doet steunen, dezelfde zijn als die waarop de tegeneis gegrond was;

Overwegende dat de eerste rechter deze zienswijze gedeeltelijk aangenomen heeft, waar hij, zoals hoger aangestipt, het aanbod van bewijs van een reeks feiten afwees;

Overwegende alsnu met betrekking tot het enige gehandhaafde feit, dat in de reeks feiten, die in het tussenvonnis van 10 Juli 1945 in de eerste door de

vrouw ingeleide zaak gehandhaafd werden, het feit waarvan thans sprake niet werd opgenomen;

Dat de vrouw echter aanvoert dat uit het samenstel van feiten 7 en 8 alsmede 1 af te leiden is dat de man met het thans te bewijzen aangeboden feit dezelfde gebeurtenissen wil bewijzen;

Overwegende dat de aangehaalde feiten, als volgt luiden :

1. dat de moeilijkheden in het huishouden ontstaan zijn uitsluitend door de schuld van aanlegster die haar gezin volledig verwaarloosde, steeds afwezig was, haast nooit zorgde voor het gereedmaken van de eetmalen, voor het herstellen van de klederen en z.m.;

7. dat aanlegster sedert de maand April 1944 weigerde nog de echtelijke kamer met haar echtgenoot te delen en samen met haar dochter op een afzonderlijke kamer ging vernachten;

8. dat aanlegster elke Zaterdagavond van 5 uur tot middernacht zich naar de stad begaf zonder enige rekenschap te geven van het gebruik van haar tijd en dit feit aanleiding heeft gegeven tot twist en moeilijkheden;

Overwegende dat uit de vergelijking van deze feiten met het feit, waarvan de eerste rechter het bewijs toegelaten heeft, duidelijk blijkt dat deze stelling van de vrouw, als zoude dit laatste in de eerste impliciet ingesloten zijn, niet kon opgaan;

Overwegende voorts dat de vrouw opwerpt dat de man het feit vóór het tussenvonnissen van 10 Juli 1945 kende; dat zij echter het bewijs hiervan niet levert; dat immers niet zeker is dat de man te voren op de hoogte was van al hetgeen de getuigen A. Sch. en M. V. tijdens het getuigenverhoor zouden verklaren;

Overwegende dat de vrouw nog aanvoert dat het feit de nodige nauwkeurigheid mist om haar toe te laten zich er op te verdedigen en het tegenbewijs te leveren;

Overwegende hieromtrent, dat van de 13 door de man in zijn rekest aangehaalde feiten de eerste rechter terecht 12 heeft moeten laten wegvallen als zijnde slechts de herhaling van de feiten, waarvan het bewijs in de eerste zaak niet werd geleverd;

Dat in die omstandigheden het enige feit, dat nog in aanmerking kon komen om bewezen te worden aan zeer strenge eisen behoorde onderworpen te worden, daar de beslissing van het geschil uitsluitend van dit enige feit zou afhangen;

Overwegende dat de man ten aanzien van het enige in aanmerking komende feit geen de minste aanduiding geeft wat betreft de periode, gedurende dewelke het beledigend feit zich zou hebben afgespeeld; dat hij het juiste adres en de naam van het café niet opgeeft;

Overwegende dat het tegenbewijs in die omstandigheden zeer bemoeilijkt werd;

Overwegende overigens, dat de man, die er niet onwetend van was, dat het getuigenverhoor, ingevolge zijn tegeneis gehouden, weinig opgeleverd had, er voor zorg had moeten dragen het gerecht in de mogelijkheid te stellen over de gegrondheid van zijn nieuwe eis te oordelen, en er rekening mede moest houden, dat na de mislukking van zijn eerste eis, bijzonder nauwkeurige en overeenstemmende gegevens zouden vereist worden;

Overwegende dat bedoeld feit te dien aanzien, gelet op zijn vaagheid, geen voldoening geeft en dienvolgens het bewijs ervan ten onrechte door de eerste rechter als grondslag voor de nieuwe eis van de man toegelaten werd;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis behoorde afgewezen te worden;

.....

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 24 April 1950.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Van Wetter en Belpaire.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

Vatbaarheid voor hoger beroep. — Vorderingen ex artikel 340 b en c B.W., ingesteld door moeder-voogdes zo voor zichzelf als voor haar natuurlijk kind zonder bepaling van ieders aandeel. — De waarde van beide vorderingen mag niet samengeteld worden.

De vorderingen, die op grond van artikel 340 c en 340 b B.W. door de moeder-voogdes zo voor zichzelf als voor haar natuurlijk kind worden ingesteld, steunen op verschillende oorzaken en hebben een verschillend voorwerp, ofschoon een zelfde feit aan de rechten van beide partijen ten grondslag ligt. Bij het ontbreken van enig, van de regelen tot bepaling van de aanleg afwijkend, wettelijk voorschrift mag derhalve de waarde van beide vorderingen niet worden samengeteld.

In casu is de schatting van de waarde van het geding niet toegelaten, omdat een wettelijke grondslag voor de schatting aanwezig is.

Verbeke t/ Van Goethem.

Ten aanzien van het hoger beroep van Verbeke Antoinette :

Overwegende dat, niettegenstaande zij bij een zelfde exploit werd ingesteld, de twee onderscheiden vorderingen, de ene ten verzoeken van de apellante Verbeke Antoinette in eigen naam en de andere ten verzoeken van haar natuurlijk erkend kind, Verbeke Eugenia, daartoe vertegenwoordigd door haar voornoemde moeder-voogdes, op verschillende oorzaken rusten en trouwens een verschillend voorwerp hebben, al heeft ook een zelfde feit aanleiding gegeven tot de rechten respectievelijk ingeroepen door ieder van die partijen ;

Dat, op grond van artikel 340c van het Burgerlijk Wetboek, de apellante Verbeke Antoinette de betaling vordert van de kosten veroorzaakt door haar bevaling, zijnde 1500 fr., alsmede haar onderhoud gedurende de vier weken te rekenen van die bevalling op 1.000 frank, terwijl op grond van artikel 340b van hetzelfde wetboek, de apellante Verbeke Eugenia een jaarlijks pensioen van 12.000 frank vordert voor haar onderhoud en opvoeding vanaf haar geboorte op 3 Maart 1946 totdat zij de leeftijd van 18 jaar zal bereikt hebben ;

Dat, bij ontstentenis van een wetsbepaling die afwijkt van de regelen tot bepaling van de aanleg, de waarde van die beide vorderingen niet mag worden samengesteld ;

Overwegende dat aldus de vordering, ingesteld door de apellante Verbeke Antoinette in eigen naam, het bedrag van de hoogste aanleg van de rechtbank van eerste aanleg niet overschrijdt en het bestreden vonnis derhalve, voor zoverre het over die vordering uitspraak heeft gedaan, niet vatbaar is voor hoger beroep ;

Dat, waar er een wettelijke grond van schatting van die vordering bestaat, namelijk het beloop van de gevorderde sommen van 1.500 en 1.000 frank, de door de oorspronkelijke eiseressen gedane begroting

van het geschil, welke dan nog globaal is, geen de minste uitwerking hebben kan ;

Dat de niet ontvankelijkheid van het hoger beroep van openbare orde is en dienvolgens ambtshalve moet worden ingeroepen ;

Ten aanzien van het hoger beroep van Verbeke Eugenia : (zonder belang)

NOOT : De vraag of de principiële onafhankelijkheid van de twee onderscheiden rechtsvorderingen, (zie : P. Leclercq, « Commentaire de la loi du 6 Avril 1908 », 1^e deel, nr 58), de ene ten verzoeken van de moeder uit eigen naam, tot betaling der bevallingskosten (artikel 340c B.W.), de andere tot betaling van een uitkering tot onderhoud (artikel 340b B.W.) uit naam van haar natuurlijk kind, tot gevolg moet hebben dat hun bedrag niet mag worden gecumuleerd ten opzichte van de aanleg, wordt zeer betwist.

Verscheidene gerechtelijke beslissingen (Brussel, J.T. 1936, 101 ; Luik, 1 April 1938 ; J.T. 1938, 390), alsook De Page (B.I., 2e uitgave, 1948, bladzijden 1192, 1193, nr. 1200), hebben de éénheid van oorzaak, d.w.z. van juridisch feit dat beide rechtsvorderingen tot grondslag dient, zijnde in casu het enige en onverdeelbare feit der gemeenschap tussen de verweerder en de moeder, aangenomen om tot de cumulatie te besluiten.

Een ander, meer aanzienlijk, deel van de rechtspraak, door bovenstaand arrest gevolgd, neemt aan dat bedoelde rechtsvorderingen op verschillende oorzaken steunen en een verschillend voorwerp hebben, al heeft ook één zelfde feit aanleiding gegeven tot de rechten onderscheidelijk ingeroepen door de moeder en door het kind, zodat, bij uitsluiting van toepassing van artikel 25 der wet dd. 25 Maart 1876 op de bevoegdheid, en bij ontstentenis van elke wetsbepaling die van de regelen tot bepaling van de aanleg afwijkt, de waarde van die beide vorderingen niet mag worden samengeteld. (Zie o.m. : Gent, 17 Juli 1915, Pas. 1915-1916, II, 122 ; Luik, 7 Maart 1923, P.P. 1924, 553 ; Luik, 1 Juni 1923, P.P. 1924, 114 ; Luik, 17 Maart 1924, P.P. 1924, 221 ; Luik, 27 Maart 1925, Jur. Liège 1925, 217 ; Luik, 25 Juni 1926, Pas. 1927, II, 25 ; Luik, 30 Mei 1928, Pas. 1928, II, 201 ; Luik, 15 April 1930, B.J. 1930, 342 ; Brussel, 4 Juli 1933, J.T. 1933, 495 ; Brussel, 14 Juni 1933, Pas. 1933, II, 153 ; Brussel, 27 Juni 1945, J.T. 1946, 88).

Weliswaar kan deze stelling, waaruit volgt dat de rechtsvordering, ingesteld door de moeder uit eigen naam wegens de bevallingskosten in laatste aanleg kan worden gevonnist (wat doorgaans het geval zal zijn, vermits haar bedrag zelden de 25.000 fr. zal overschrijden), tot tegenstrijdige beslissingen aanleiding geven, welke tegen een goede rechtsbedeling indruisen. Het zou inderdaad kunnen gebeuren dat de vordering, ingesteld namens het kind, op grond van artikel 340b van het B.W., in beroep afgewezen worde, daar waar de rechtsvordering van de moeder, bij in eerste en laatste aanleg gewezen vonnis, toegewezen werd, zodat ten opzichte van het kind zou gevonnist zijn dat de verweerder met de moeder geen vleselijke gemeenschap had, terwijl ten opzichte van de moeder, diezelfde gemeenschap wel aangenomen werd.

Dergelijke gevolgen dienen beslist te worden betreurd, en zouden de gepastheid en het nut van een tussenkomst van de wetgever zeker rechtvaardigen.

Desondanks, kan, in de huidige stand der wetgeving, de bezorgdheid om deze gebeurlijke tegenstrijdigheid van gerechtelijke beslissingen uit te schakelen, onzes inziens, de rechter niet toelaten de ter zake geldende

bepalingen der wet op de bevoegdheid, die van openbare orde zijn en dan ook van ambtswege dienen te worden toegepast, over het hoofd te zien.

J. M.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer. — 29 December 1950.

Voorzitter : M. Cortfolis.

Rechters : M.M. Meulemans en Boeyé.

Advocaten : Mrs Tant en Van der Veeren.

Verloving. — Verbreking. — Principieel geen verplichting tot schadevergoeding ex. art. 1382 B.W.

De verbreking van trouwbeloften op een te laat tijdstip, zelfs indien de verloofde in zwangere toestand verkeert, doet principieel geen verplichting tot schadevergoeding ex art. 1382 B.W. ontstaan. Zulks zou alleen het geval kunnen zijn, indien de geslachtsbetrekkingen waarop zwangerschap gevolgd is het resultaat zijn geweest van een verleiding door de man.

Echter kunnen de wijze waarop en de omstandigheden, waarin de verbreking der trouwbeloften is geschied, een eventuele verplichting tot schadevergoeding doen ontstaan.

In casu zijn de omstandigheden — nl. verbreking der trouwbeloften 12 dagen vóór het aangaan van het huwelijk en zwangerschap — niet van aard om de ingestelde eis tot schadevergoeding krachtens art. 1382 B.W. te rechtvaardigen.

Delise t/ Janssens.

Herzien het vonnis dezer Rechtbank tussen partijen bij verstek op 13 December 1948 uitgesproken, waartegen eiser op verzet bij verzoekschrift de dato 7 Juni 1950 tijdig verzet heeft aangetekend ;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van dat verzet niet wordt betwist ;

Overwegende dat de eiser op verzet, bij het bestreden vonnis veroordeeld werd aan verweerder op verzet wegens schadeloosstelling de volgende sommen te betalen ;

1° 20.000 frank wegens schade die hij onderging ten gevolge van de kosten uitgegeven in het vooruitzicht van het aanstaande huwelijk van zijn dochter Claudette met eiser op verzet, huwelijk dat niet plaats had ingevolge de verbreking door deze laatste van zijn huwelijksbeloften ;

2° 100.000 frank, in zijn hoedanigheid van vader en wettige voogd van zijn minderjarige dochter Claudette voornoemd, wegens de schade die deze onderging ten gevolge van deze verbreking ;

Overwegende dat uit de bestanddelen der zaak, namelijk uit de brieven die tussen eiser op verzet en Claudette Janssens gewisseld werden, blijkt dat beide zich als verloofd beschouwden en de gemeenschappelijke bedoeling hadden met elkaar in den echt te terden ;

Overwegende dat noch het late tijdstip van de verbreking van een huwelijksbelofte, noch de verbreking tegenover een persoon die men in zwangere toestand heeft gebracht, principieel aanleiding kunnen geven tot het toekennen van schadevergoeding op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek ;

Overwegende immers dat de verloving geen kontrakt is, waaruit juridische verplichtingen kunnen voortspuiten ; dat anderzijds de verloofden tot op de laatste

dag vóór het huwelijk het recht moeten behouden om onder gegronde redenen, zelfs zonder redenen, hun huwelijksbeloften te verbreken (De Page, T. I, n° 570);

Overwegende insgelijks dat de geslachtsbetrekkingen, die twee personen buiten huwelijk hebben, principieel ook geen grond tot schadevergoeding kunnen opleveren zelfs indien de vrouw ten gevolge van deze betrekkingen zwanger wordt, tenzij het zou blijken dat het aanknopen der betrekkingen een gevolg is van een verleiding uitgaande van de verloofde (Studie A. Tillekaerts, R.W. 1948/1949, kol. 258 en 259);

Overwegende echter dat de wijze waarop de verbreking van de huwelijksbelofte geschiedt en de omstandigheden waarin zij plaats heeft eventueel aanleiding kunnen geven tot schadevergoeding (De Page, T. I, n° 571);

En overwegende dat het ter zake blijkt :

dat eiser op verzet bij vonnis, dat kracht van gewijsde bekomen heeft, op 11 October 1949 door de Burgerlijke Rechtbank van Leuven veroordeeld werd op grond van artikel 340 b van het Burgerlijk Wetboek aan Claudette Janssens, voor haar kind een onderhoudspensioen te betalen;

dat de vader van eiser op verzet op 21 September 1948 aan de Rijkswachtbrigade van Leuven verklaarde dat zijn zoon met Claudette Janssens liefdesbetrekkingen onderhouden had, ten gevolge waarvan het meisje in zwangerschap verkeerde;

dat eiser op verzet op 14 Augustus 1948 aan de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente Heverlee de som van 325 frank betaalde voor de afkondiging van zijn huwelijk met Claudette Janssens, de verhuring van feestmateriaal en het huwelijksboekje, dit alles in vooruitzicht van de plechtigheid die op 27 Augustus 1948 moest plaats grijpen;

dat de Commandant van eiser op verzet, toen deze laatste nog onder zijn bevelen stond, een lijst opstelde van de stukken die hij moest ontvangen met het oog op het aanstaand huwelijk der verloofden; dat er onder deze stukken een « certificat médical relatif à la future » gevraagd werd; dat deze lijst op 5 Augustus 1948 door eiser op verzet zelf aan Janssens Claudette overgemaakt werd en dat deze laatste de gevraagde stukken op 19 Augustus 1948 aan de Commandant liet geworden;

Overwegende dat het dienvolgens vaststaat dat eiser op verzet op de hoogte was van de zwangere toestand waarin zijn verloofde verkeerde, vóór dat hij, tussen 15 en 27 Augustus 1948 de beslissing nam niet te trouwen;

Overwegende echter dat het late tijdstip, waarop eiser op verzet zijn inzicht niet te trouwen kenbaar maakte (uiterlijk 12 dagen vóór de voor het huwelijk vastgestelde datum), en zelfs rekening houdend met het feit dat hij zijn verloofde in zwangere toestand had gebracht, ter zake in zijn hoofde niet als een voldoende fout kan aangezien worden om een veroordeling tot schadevergoeding op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek te rechtvaardigen; dan wanneer er betreffende de wijze zelf waarop dit inzicht aan Janssens Claudette of haar vader werd bekend gemaakt, aan de Rechtbank geen de minste geloofwaardige gegevens worden verstrekt;

Overwegende immers dat verweerder op verzet, die bij het behandelen der zaak bij verstek beweerde had dat eiser op verzet, op 27 Augustus 1948, zonder enige verwittiging zich niet aangeboden had op het gemeentehuis toen het huwelijk er moest voltrokken worden, thans zulks niet meer beweert en niet ontkent op 15 Augustus 1948 ingelicht te zijn geweest over de inzichten van eiser op verzet;

Overwegende dienvolgens dat bij gebreke aan voldoende bewijs van het eerroevend karakter van de verbreking of van aan verweerder op verzet met opzet of bij nalatigheid berokkende schade, de oorspronkelijke eis ongegrond is;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle verdere en strijdige besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt het verzet en verklaart het gegrond;

Doet het bestreden vonnis te niet in zijn geheel;

Wijst verweerder op verzet van zijn oorspronkelijke eis af en verwijst hem in de gedingkosten, uitgezonderd de kosten van verzet;

Verwijst eiser op verzet in de kosten van het verzet.

NOOT : Verg. ook Rechtb. te Kortrijk, 19 Januari 1950, R.W. 1949/50, 1370, met noot; Rechtbank te Antwerpen, 10 Maart 1950, R.W. 1949/50, 1373; W. Delva, Het verbreken van de verloving, R.W. 1946/47, 879 v.v.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

5e Kamer — 26 October 1950.

Voorzitter : M. Coens.

Referendaris : M. Van Houtte.

Advocaten : Mrs. Lagrange en De Schrijver.

Zeevervoer. — Schade aan vervoerde goederen ten gevolge van een zwaar stormweer. — Schade door zoetwater als gevolg van het stormweer. — Aansprakelijkheid en bewijslast.

Ingeval van schade aan over zee vervoerde goederen kan de kapitein van het schip niet aansprakelijk worden gesteld, indien de schade ten gevolge van zwaar stormweer is ontstaan. De bewijslast daaromtrent rust op de kapitein.

Ook de door zoetwater aan de goederen veroorzaakte schade moet beschouwd worden als gevolg van het stormweer, daar dit een normaal luchten heeft onmogelijk gemaakt, waardoor noodzakelijk scheepszweetwater moest ontstaan. Voor deze schade is de kapitein dus evenmin aansprakelijk.

S.A. « Louis Ghémar » t/De Ridder (SS Alpherat)

Gezien de geregistreerde dagvaarding op 2 Juni 1949 betekend, welke strekt tot betaling van 236.200 frank voor tekort, 11.046 frank voor avarij en 5.250 frank voor ereloon van een deskundige;

Verweerder ontkent zijn aansprakelijkheid, op grond van artikel 91A, par. IV, 2° der wet op de zeevaart, daar het tekort en de avarij oorzaak vonden in een hevig stormweder, waarmede het ss. « Alpherat » in de Stille Oceaan te kampen had;

Bij ontvangst der koopwaar werd regelmatig protest ingediend, zodat de kapitein behoort te bewijzen dat hij de goederen heeft afgeleverd in de hoeveelheid en in de staat in dewelke hij deze heeft ontvangen, dat gebeurlijk avarij of/ten tekort te wijten is aan oorzaken, voor dewelke hij niet aansprakelijk is, terwijl op aanlegsters de bewijslast rust omtrent het bedrag of de hoegrootheid der schade;

Door de geadresseerde werd tot deskundige vaststellingen overgegaan en verweerder aanziet dit verslag (Kiewit) als waardeloos wegens zijn eenzijdig karakter;

Verweerder spreekt echter zelf van een verslag (Van Sluys en Bayet), waarbij de deskundigen verklaren een onderzoek te hebben gehouden en vaststellingen gedaan in aanwezigheid van G. A. Dorhn (Kiewit), aangesteld door de verzekeraars der goederen, in bijzijn van een vertegenwoordiger der N.V. Ghémar, zijzelf optredend voor rekening der rederij;

Er geschieden dus wel tegensprekelijke vaststellingen, alhoewel ieder een afzonderlijk verslag opstelde;

Alhoewel Van Sluys en Bayet verklaren enkel op te treden voor wat de «bedragen» betreft, blijkt uit de vaststellingen der verschillende deskundigen dat een aanzienlijk tekort werd bevonden, volgens aanlegsters van 7.787,50 kgr., volgens verweerder van 6.897,50 kgr.; waar dit verschil in cijfers van belang moest zijn, zou een gebeurlijk gebrek aan voldoende bewijs ten nadele van de verweerder moeten uitvallen.

Over de oorzaak van dit tekort blijkt eveneens dat de verscheidene vaststellingen tot in zekere mate overeenstemmen, en wel in zoverre dat het schip zeer ruw weder heeft ontmoet en hierdoor schade is ontstaan; de betwisting ontstaat verder daar, waar verweerder aanvoert dat het gehele tekort hierdoor werd veroorzaakt, en aanlegsters dat enkel een gedeelte hiervan hierdoor kan zijn ontstaan;

Aanlegsters duiden geen verdeling aan desbetreffend en beweren enkel op theoretische wijze dat het tekort te omvangrijk is om aan slecht weder te worden toegeschreven;

Verweerder behoort echter nader bewijs te leveren omtrent het verband tussen schade en oorzaak;

Uit de door hem te Melbourne afgelegde scheepsverklaring en uit de vaststellingen van Lloyds agents aldaar, door hem ingeroepen en waarvan de bewijskracht door aanlegsters niet betwist wordt, blijkt dan ook dat de ss. «Alpherat» mer zeer uitzonderlijk zwaar stormweder had te kampen, zodat bij aankomst te Melbourne vastgesteld werd dat de lading veel te lijden had; dat aldaar als beste oplossing ten behoeve van belanghebbenden bij de goederen beslist werd al het geavarieerde goed aan boord te houden tot de eindbestemming, voor wat het litigieuze melkpoeder betreft verspreide gedeelten op te vegen en terug in zakken te doen, verscheurde kartons en zakken en gebroken kisten te herstellen, de vernielde inpakkingen aan boord te houden, en dit alles, met andere koopwaar, waarvan een gedeelte bestoven was met melkpoeder, opnieuw te stouwen; dat deze werkzaamheden omvangrijk waren en een tiental dagen in geslag namen;

Deze zeer uitzonderlijke omstandigheden inziende, de herhaalde manipulaties door de koopwaar in zeer ongunstige omstandigheden ondergaan alvorens zij ter beschikking van de geadresseerde konden gesteld worden, de aard der koopwaar, en het feit dat de stouwing in Antwerpen in orde werd bevonden, komt een tekort van iets meer dan 10 % — de te vervoeren hoeveelheid bedroeg inderdaad 67.525 kgr. — als niet overdreven mogelijk vóór, zodat bij afwezigheid van enige aanduiding over een andere mogelijke oorzaak der schade, een genoegzaam vermoeden als bewijs wordt gesteld dat het litigieuze tekort zijn oorzaak vindt in het stormweder en zijn gevolgen, zodat verweerder niet aansprakelijk kan gesteld worden voor de schadelijke gevolgen hiervan;

Eveneens staat volgens de verscheidene deskundigen vast, dat een gedeelte der koopwaar beschadigd werd door zoet water, waaromtrent enkel betwisting bestaat of het gaat over ruimzweet of regenwater.

De deskundigen, die dit gedeelte als relatief van weinig belang beschouwden, ten aanzien van het ge-

heel der schade, hebben het desbetreffende onderzoek technisch niet ver gedreven, doch op grond der vaststellingen, waarvan hoger sprake is, de rechtbank van mening dat, daar de verluchting niet normaal is kunnen geschieden ingevolge het uitzonderlijk stormweder, er noodzakelijk ruimzweet moest ontstaan zijn, hetgeen dit gedeelte der schade heeft veroorzaakt.

Voor dit feit en gelet op de zware storm kan verweerder dan ook niet aansprakelijk gesteld worden;

Om deze redenen :

De Rechtbank, maakt melding dat de bepalingen van artikel 2 van de wet van 15 Juni 1935 in acht genomen werden;

Verklaart de eis ongegrond, wijst aanlegsters af en veroordeelt hen tot de kosten van het geding.

VREDEGERECHT TE GENT

1ste kanton. — 8 December 1950.

Rechter : M. Clays.

Advocaten : Mrs. L. de Bie en W. Van Hille.

Verzekering. — Verzekerde als agent voor zichzelf. — Is niet agent doch slechts verzekerde.

De verzekerde, die als zijn «eigen agent» is opgetreden uitsluitend ten einde de premiekorting te bekomen, die anders aan de agent toekomt, is niet agent van de verzekeringsmaatschappij, zodat de door deze tegen hem ingestelde primaire vordering tot uitbetaling van het saldo zijner agentschapsrekening moet worden afgewezen.

De subsidiaire vordering tot betaling van achterstallige premies is verjaard.

Antwerpse Verzekering tegen oorlogsrisico's t/B. ...

Aangezien de vordering strekt tot betaling ener som van 1114,50 frank, saldo van agentschapsrekening en subsidiair tot dezelfde som als achterstel van verzekeringspremie;

Aangezien verweerder zijn hoedanigheid van agent ontkent;

Aangezien aanlegster beweert dat de hoedanigheid van agent bewezen is door de melding «agentschap B...», op de polis geschreven, en door vier commissieborderellen dd ... door B... gezonden en zonder protest aangenomen;

Aangezien nochtans beide partijen accoord gaan om aan te nemen dat B... zich rechtstreeks gewend heeft tot de Antwerpse Verzekering tegen Oorlogsrisico's om zich te laten verzekeren; dat hij zijn eigen polis getekend heeft op ... en sindsdien geen enkel contract afgehandeld heeft, noch voor hem noch voor derden; dat aanlegster niet beweert ooit enige onderrichting, noch bevel, noch reclamatie aan haar zeggende agent gezonden te hebben vóór 5-8-1946;

Aangezien uit die feiten blijkt dat de stelling van verweerder mag aangenomen worden, waar hij zegt, dat hij niet als agent aangezien werd en die functie nooit waargenomen heeft, dat de betiteling «agent» geen andere bedoeling had dan hem een korting op de premie te verzekeren, korting die hem toegestaan werd omdat hij rechtstreeks met de verzekeringsorganisatie in betrekking kwam;

Aangezien de Rechtbank de verplichting heeft de werkelijke rechtsbetrekkingen der partijen in acht te

nemen en zich niet kan laten leiden door de nauwkeurige benamingen die zij gebruikt hebben om hun bedoelingen te verwezenlijken ;

Aangezien de hoofdeis derhalve als ongegrond voorkomt ;

Aangezien de subsidiaire vordering, strekkende tot betaling van achterstal van verzekeringspremieën verjaard is en verweerder impliciet de verjaring inroept ;

Op die gronden wij, vrederechter, recht doende op tegenspraak en in hoogste aanleg, wijzen de hoofdeis als ongegrond, de subsidiaire eis als verjaard af.

BIBLIOGRAPHIE

F. VAN GOETHEM en R. GEYSEN : Arbeidsrecht. - Uitg. N.V. Standaard Boekhandel, Antwerpen, Brussel, Gent, Leuven. 1951. 517 p.

Prof. Van Goethem en Mr Geysen zijn twee specialisten van het arbeidsrecht, die beiden reeds in een uitgebreide reeks boeken en verhandelingen blijk hebben gegeven van hun bijzondere bevoegdheid op dit gebied. Het arbeidsrecht is echter een zeer beweeglijke stof, die voortdurend wordt aangepast aan de noodzakelijkheden van de dag; hier werd dan ook een synthetisch werk, waarin de tegenwoordige stand van het arbeidsrecht duidelijk en volledig zou uiteengezet worden, ten zeerste verlangd.

Dit werk is thans van de pers gekomen. Het is een lijvig boekdeel van meer dan 500 blz. en het geeft een volstrekt volledig overzicht van deze bijzondere tak van het recht volgens de stand van de wetgeving en van de rechtspraak begin 1951.

Na een inleidend hoofdstuk, waarin de vereiste onderscheidingen gemaakt worden tussen het contract van dienstverhuring, van lastgeving, van onderneming en van maatschap worden de algemene bronnen van het sociaal recht behandeld, waarna de verschillende hoofdstukken achtereenvolgens de speciale arbeidscontracten onderzoeken die door de wet gereguleerd zijn geworden. Om beurt worden behandeld het arbeidscontract van de werklieden, het bediendencontract, de juridische toestand van de hogere bedienden, het statuut van de staatsagenten, de arbeid van het huispersoneel, het arbeidscontract van schippers en zeelieden, waarna een afzonderlijk hoofdstuk gewijd wordt aan de modaliteiten van de collectieve arbeidsovereenkomst.

In elk van deze hoofdstukken wordt volgens een gelijkaardig schema tewerk gegaan met eerst en vooral de aanduiding van de wetgeving, die toepasselijk is op de verhoudingen tussen partijen, de juridische bepaling van het contract dat behandeld wordt, het toepassingsgebied ervan, de voorwaarden van geldigheid, de vorm en het bewijs, waarna dan aan de beurt komen de gevolgen van het contract, de ontbinding ervan met, als slot, de studie van de gerechtelijke acties die uit het contract kunnen ontstaan, de bevoegde rechtsmacht die over deze acties te kennen heeft en de verjaring.

Elk hoofdstuk brengt een grondige studie van de menigvuldige problemen die door de praktijk gesteld worden en in voetnota's wordt verwezen naar een buitengewoon rijke jurisprudentie, die op zichzelf reeds een uitzonderlijke waarde verleent aan het werk. Telkens wordt bij de behandelde stof een

opsomming gegeven van de bibliographie die er betrekking op heeft en die zo uitvoerig is dat de stof werkelijk volledig wordt uitgeput.

Vestigen wij bijzonder de aandacht op enkele hoofdstukken, die in de juridische literatuur meestal slechts summier behandeld zijn, doch die in het tegenwoordig werk volledig tot hun recht komen, zoals het leercontract, het arbeidscontract van hogere bedienden, van de staatsagenten en van de zeelieden en vooral de belangrijke en zeer degelijke studie van de collectieve arbeidsovereenkomst.

Na de behandeling van de verschillende contracten en juridische verhoudingen, die zich in het arbeidsrecht voordoen, wordt dan een overzicht gegeven van de organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging der arbeidsgerechten.

In titel 3 komt de reglementering aan de beurt van de arbeidsvoorwaarden met een studie van de werkhuisreglementen, de wetgeving op de arbeidsduur, de zondagrust, de arbeid van vrouwen en kinderen.

Een afzonderlijk kapittel behandelt de tewerkstelling van vreemdelingen met, de controle- en strafmaatregelen, en eindelijk worden ook de wettelijke voorschriften bestudeerd betreffende de gezondheid en de veiligheid van de arbeid, alsook het wettelijk stelsel van het toezicht op de arbeidsreglementering.

Het nieuwste dat dit boek ons brengt is de laatste titel, die gewijd is aan het syndicaal recht. In de eerste plaats komen hier in aanmerking de wet op de vrijheid van vereniging en deze op de wettelijke beroepsverenigingen, waarna dan een overzicht wordt gegeven van de organisaties, die vooral sedert de bevrijding een belangrijke rol in het arbeidsrecht zijn gaan vervullen, namelijk de paritaire commissies, de ondernemingsraden en de instellingen voor verzoening bij collectieve arbeidsgeschillen.

Over deze laatste aangelegenheden vindt men nog maar sporadisch links en rechts enkele afzonderlijke studies. Hier is voor het eerst een poging gewaagd om deze nieuwe instellingen in te schakelen in het arbeidsrecht in het algemeen en er een synthetische bewerking van te geven.

Al is er in de laatste jaren over het arbeidsrecht in ons land veel geschreven geworden en al werden er menigvuldige monografieën gepubliceerd over bijzondere vraagstukken en afzonderlijke contracten, er ontbrak nog steeds een synthetisch werk over het arbeidsrecht in het algemeen, zoals dat in vele andere landen bestaat, waarin alle vraagstukken, die zich op dit terrein voordoen systematisch worden onderzocht en samengesmolten tot één enkel geheel, waarin getracht wordt een leidende draad te vinden die loopt doorheen heel onze arbeidswetgeving.

Dit werk is er nu en velen zullen er gelukkig om zijn, niet enkel diegenen die in de praktijk staan van het arbeidsrecht, maar vooral zij die een wetenschappelijk inzicht wensen te verkrijgen in de algemene evolutie die deze zo belangrijke tak van het recht in ons land heeft doorgemaakt.

De auteurs kunnen slechts geluk gewenst worden voor de voortreffelijkheid van het door hen tot stand gebrachte werk, voor de uitstekende synthetische geest waarvan ze blijk hebben gegeven en vooral voor de reusachtige documentatie op het gebied van rechtspraak en bibliographie die in het werk werd verzameld.

René Victor.

Prof. Mr L. J. VAN APELDOORN : Inleiding tot de studie van het Nederlandse recht. - 10e herziene druk. N.V. Uitgevers-maatschappij W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle. 1951. 383 p.

Onlangs werd de 9e uitgave van deze merkwaardige « inleiding » van Prof. Van Apeldoorn in het Rechtskundig Weekblad uitvoerig besproken. Meer dan elke bespreking getuigt voor de degelijkheid van het boek het feit dat, na enkele maanden reeds, de 10e druk van de pers is gekomen, die zich slechts in enkele details onderscheidt van de vorige, namelijk door toevoeging van recente literatuur.

Al geldt het hier in de eerste plaats een inleiding tot de studie van het Nederlandse recht, toch is het werk zo algemeen opgevat en is de documentatie, die verstrekt wordt, zo breed en zo overvloedig, dat ook in België dit boek veel belangstellenden zal vinden. Niet enkel diegenen, die voor het eerst in contact komen met de rechtswetenschap, zullen in het boek van Prof. Van Apeldoorn een voortreffelijke leidraad vinden, doch meer nog zullen diegenen, die sinds geruime tijd het recht beoefenen, in dit werk een synthetisch overzicht vinden van het geheel hunner wetenschap, waarvan vooral het laatste hoofdstuk gewijd aan « rechtskunst, rechtswetenschappen en rechtsphilosophie » van grote wetenschappelijke betekenis is.

J.M.

M. LAIGNEL-LAVASTINE et V. V. STANCIU : Précis de Criminologie. — Paris, Ed. Payot (Bibliothèque scientifique), 1950, 282 p.

Dit boek was van de pers gekomen korte tijd voor het 2e internationaal Congres voor Criminologie, dat te Parijs in September 1950 bijeenkwam. Het was ondertekend door Prof. Dr Laignel-Lavastine, vooraanstaande figuur van de Franse Academie van Geneeskunst, en door Mr Stanciu, befaamde Roemeense jurist die sinds jaren reeds in Frankrijk gevestigd is.

Zulk *team-work* van medicus en jurist is van grote betekenis voor de evolutie van het strafrecht onder leiding van alle wetenschappen die zich om een diepere kennis van de Mens bekommeren. Ook is het verheugend dat het boek werd ingeleid en door Prof. Dr di Tullio, leider van het biologisch streven in de criminologie, en door Prof. Dr De Greeff, wiens leer vooral de nadruk legt op het psychologische.

*

Het *Précis* omvat acht hoofddelen en twee aanhangsels.

- Ter inleiding worden de criminologische wetenschap gedefinieerd en haar voorwerp en methodes nader bepaald.
- Dan wordt gewezen op de morphologische, physiologische, psychologische, sociologische en biologische aspecten van de misdadiger en op de midelen die tot kennis er van voorhanden liggen.
- Een derde deel spreekt over biotypologie en characterologie, met verwijzing naar de pogingen tot classificatie die zich in verschillende landen hebben opgevolgd.
- Verder worden de tot misdaad aanzettende factoren van biologische en sociologische aard ontleed, hun werking op de persoon uiteengezet, en voorgelegd hoe hiermede rekening moet gehouden worden om de aard en de duur van de gerechtelijke beslissingen te bepalen.
- Vele bladzijden van het boek zijn gewijd aan de klinische criminologie. Achtereenvolgens worden

de inbreuken op de persoon, op het eigendom en op de zedelijkheid beschouwd, steeds in verband en met het medicopsychologisch aspect en met het geldend positief recht.

- Een bijzonder deel heeft het over de gewoontemisdadigers. Na etiologische beschouwingen worden verschillende wetgevingen tegenovergesteld en wordt de therapie van de recidive besproken.
- Ook wat de psychopathen betreft worden achtereenvolgens ingezien : de medico-psychologische opsporingen, de juridische oplossingen en de verplegsmethodes.
- Eindelijk handelt men over etiologie, berechting en behandeling van de juveniele misdaadigheid.

*

Het boek van de HH. Laignel-Lavastine en Stanciu verwekt een zeer speciale indruk. Enerzijds waardeert men zonder de minste reserve het aantal verregaande problemen die aangeraakt worden en het zo diepmenselijk medevoelen van de auteurs. Anderzijds moet men zich afvragen of het boek niet te haastig werd geschreven. Het leek ons dat vele hoofdstukken beter aaneen hadden kunnen gesmeed worden en dat, voor bepaalde hoofdstukken, het exposé strenger had kunnen gedisciplineerd worden.

Het *Précis de Criminologie* is evenwel een zeer rijke bron voor wie tot deze wordende wetenschap wil ingeleid worden. Het treft door een directe en levendige stijl, en door een werkelijk doeltreffende overtuiging.

De auteurs geloven vast in de Mens en in de mogelijkheid tegen de misdaad in te grijpen op wetenschappelijke wijze en door een resocialiserende behandeling van de delinquenten. En het is met klem dat zij hun boek sluiten met te herinneren aan het slagwoord : « *Les pessimistes sont les spectateurs de l'histoire; seuls les optimistes en sont les constructeurs.* »

S.V.

LES CODES LARCIER, en cinq tomes publiés sous la direction juridique de MM. Joseph Guissart et Jules Closon avec la collaboration de MM. Charles Goossens et Emile Marioné. - Compléments 1950. Maison F. Larcier, Bruxelles. 1951.

Met een nauwgezetheid die bewondering afdwingt zijn thans weer de bijvoegsels van Les Codes Larcier verschenen, die de grote hoeveelheid wettelijke teksten, die gepubliceerd werden in de bekende vijf delen van deze uitgave, aanvullen tot einde 1950.

Dezelfde methode als de vorige jaren werd thans weer gebezigd. De thans verschenen supplementen bevatten voor elk der vijf delen de nieuwe wetgeving sedert 1947, datum van de eerste uitgave der vijf boekdelen.

Deze supplementen, die thans de nieuwe teksten van de drie laatste jaren omvatten, zijn reeds zeer lijvig geworden en vooral deze op het gebied van het sociaal recht, het fiscaal recht en het administratief recht zijn tot een aanzienlijke omvang gegroeid.

Voor de practijk heeft men door deze toevoegsels een steeds volledige up to date tekstuitgave, doch deze supplementen bieden ook nog het zeer te waarderen voordeel dat men door het consulteren ervan een overzicht krijgt van heel de evolutie der wetgeving gedurende de drie laatste jaren.

Voor de zorg waarmede de supplementen samengesteld zijn en de vlugheid waarmede ze regelmatig verschijnen dienen zowel de juristen, die zich met dit ondankbaar werk gelast hebben, als het huis Larcier, alle lof.

J.M.

Jean SERVAIS et E. MECHELYNCK : Les Codes. -
Tome premier : Matières civiles et commerciales.
- Bruxelles, Em. Bruylant. 1951.

De geweldige woekering van onze wetgeving op alle gebied heeft de klassieke en zoveel gebruikte uitgave van de Belgische Wetboeken en wetten door Servais en Mechelynck steeds in omvang doen toenemen. Wanneer vroeger één enkel deel volstond waren sedert enkele jaren twee lijvige boekdelen nodig geworden om de menigvuldigheid der teksten te kunnen bevatten. Doch voor een nieuwe uitgave zijn ook deze twee boekdelen onvoldoende geworden en de 28e editie, waarvan het eerste deel thans komt te verschijnen, zal bestaan uit vier boekdelen.

De uitgevers hebben ter gelegenheid van deze nieuwe editie beslist het werk een volledige wijziging te doen ondergaan. In het vervolg zullen niet meer de « wetboeken » achter elkaar afgedrukt worden, waarna dan in een tweede deel al de bijzondere wetten, naar alfabetische volgorde van de behandelde stof, worden gepubliceerd. Er zal meer systematisch te werk gegaan worden en in een eerste deel zullen de « wetboeken » betreffende het burgerlijk recht, de burgerlijke rechtspleging en het handelsrecht worden gedrukt, waarbij dan de bijzondere wetten, die op deze stof betrekking hebben, onmiddellijk zullen aansluiten.

In het tweede deel zal hetzelfde gebeuren voor het strafrecht en de strafrechtspleging.

Het derde deel zal de belangrijkste wetten bevatten betreffende het administratief recht, het sociaal recht, het arbeidsrecht, en het fiscaal recht.

Eindelijk zal het vierde deel zeer uitvoerige tafels bevatten die de opzoekingen in de grootste mate zullen vergemakkelijken.

Het eerste boekdeel, dat thans verschenen is, bewijst onmiddellijk dat het initiatief van de uitgevers uiterst gelukkig dient genoemd te worden. Dit eerste deel is van een zeer handig formaat en het vormt een geheel dat voor het praktisch gebruik oneindig doelmatiger zal zijn dan de vroegere al te zwaarlijvige volumens.

De toevoeging van de bijzondere wetten rechtstreeks achter de wetboeken zelf, waarop ze betrekking hebben, verhoogt ten eerste de praktische waarde van het werk.

De vele juristen, die zich sedert jaren van de « Servais en Mechelynck-editie » in hun dagelijkse praktijk bedienen, zullen voorzeker met ongeduld het verschijnen der volgende delen verwachten.

J.M.

BALIELEVEN

CONFERENTIE VAN DE JONGE BALIE TE KORTRIJK

Op 24 Februari 1951 hield de Conferentie van de Jonge Balie een vergadering in de raadsaal van het Stadhuis, waarop Mter Victor kwam spreken over zijn waarnemingen over het pleiten in den vreemde.

De Voorzitter opende de vergadering met de verwelkoming van de zeer talrijke geïnteresseerden, onder wie de bijna voltallige magistratuur, en speciaal van de voordrachtgever die, niettegenstaande hij voor zoveel moet instaan, toch onmiddellijk bereid gevonden werd om naar Kortrijk te komen. Zoals de Voorzitter op-

merkte, had het natuurlijk geen zin de spreker voor te stellen.

Mter Victor begon met enkele algemene beschouwingen over het pleidooi, m.a.w. over de manier de Rechtbank te overtuigen van een bepaald feit of van de juistheid van een stelling. In het verleden was het gesproken woord het enige of toch het meest essentiële middel om iemand van iets te overtuigen. Dit is wel anders geworden maar ongetwijfeld toch minder in de wereld van het gerecht dan elders.

In ons land heeft het pleidooi nog een zeer grote betekenis. Naast de geschreven besluiten heeft het pleidooi zijn waarde en zijn belang behouden. In burgerlijke zaken b.v. weet de Rechtbank nog niets over de zaak wanneer het pleidooi begint. Dit geeft dan ook een eerste, gewoonlijk blijvende, impressie. Vanwaar komt het belang dat aan het pleidooi dient gehecht te worden? Omdat, waar de geschreven besluiten tot het verstand spreken, het pleidooi tot het hart spreekt? Ongetwijfeld niet want er zijn geschreven betogen die zeer hartroerend zijn en pleidooien die zeer nuchter en zakelijk en soms zelfs onbeholpen zijn.

In Nederland echter is het pleidooi veel zeldzamer. In strafzaken — men heeft er echter geen assisenhoven! — wordt er wel gepleit maar de pleidooien beperken zich meestal tot zuiver juridische uiteenzettingen. Prof. Langemeyer meent zelfs dat de advocaat in strafzaken zou kunnen gemist worden. — Burgerlijke zaken worden bijna louter schriftelijk behandeld. In de vredegerichten b.v. stuurt de advocaat zijn bediende met een nota. Vóór de Rechtbanken van eersten aanleg kan men wel pleiten maar men moet het vragen en men vraagt het niet graag, het is bijna onbehoorlijk, alsof de Rechtbank de geschreven besluiten niet zou inzien. Men vraagt dan ook enkel om over bepaalde punten te pleiten. Maar dan heeft de Rechtbank ook reeds kennis genomen van de dossiers. Eigenaardig genoeg wordt er vóór de Hoge Raad — het Nederlands Hof van Cassatie — altijd gepleit. Omdat men in laatste instantie aan de partijen nog eens alle middelen wil ter beschikking laten. — In Nederland verliest de advocaat zijn tijd niet op de Rechtbank, wat toch een voordeel is.

In Frankrijk is het verschil tegenover ons niet zeer groot. Er wordt in de pleidooien meer beroep gedaan op het gevoel. De pleidooien zijn langer over het algemeen, meer verzorgd van taal en stijl, maar naar ons gevoel bevatten ze ook wel veel bebloemde phraseologie en holle retoriek. Van het Zuiden van het land tot het Noorden is er weinig verschil te ontwaren.

In Engeland blijft de mondelinge behandeling essentieel. De coquetterie van de onpartijdigheid vraagt dat de rechter slechts voor de eerste maal kennis zou maken met de zaak ter zitting. De verdediging is echter geen monoloog. Het zijn geen pleitredenen maar discussies, met « cross-examinations » van getuigen, partijen en experts, met onderbrekingen van de rechter en tussen confraters, maar dit alles met de meeste tact zodat het nooit woordentwisten worden; alles gebeurt op een zakelijke simpele beleefde toon. Hoogstens worden het verschillende pleidooien hoewel er misschien een evolutie is, maar dan een zeer langzame, naar het aaneengesloten pleidooi.

In Duitsland is de proportie tussen geschreven en gesproken woord ongeveer zoals bij ons. Maar in tegenstelling b.v. met Frankrijk is er geen eenheid in de manier van behandeling. De aard van de bevolking speelt nog een grote rol zodat het in Beieren merkkelijk anders gebeurt b.v. dan in Berlijn. Misschien mag men zeggen dat men er over het algemeen een ietsje zakelijker of ook wel stijver is dan bij ons.

De spreker schetst dan een beeld van een zitting van het Bondsgerecht te Lausanne, het hoogste gerecht van Zwitserland. Het Hof bestaat uit zeven rechters. Deze beheersen de drie talen en er wordt dan ook in verschillende talen gepleit en gedelibereerd. Want na de korte pleidooien — een samenvatting van de essentieelste argumenten — wordt er onmiddellijk ter zitting en in het openbaar luidop gedelibereerd. Als de beslissing, eventueel na stemming, genomen is, wordt het arrest opgemaakt door de griffiersredacteuren, die uitstekende juristen zijn.

Ongetwijfeld heeft het pleidooi zijn waarde niet verloren. Moet het pleidooi een monoloog of een dialoog zijn? Beide kunnen zeer goed zijn. Men moet rekening houden met den aard van het volk. Een bepaalde vorm van behandeling is doorgaans een gewoonte geworden die aangepast is aan ieder land.

Mr Victor had in zijn inleiding gezegd dat hij dit onderwerp had geïmproviseerd toen op een vergadering van de Conferentie te Antwerpen een spreker op het laatste ogenblik was belet geweest. Sedert had hij wel de bedoeling gehad, maar niet de tijd, om het verder uit te diepen, en aldus was het een improvisatie gebleven. De gespannen aandacht waarmee de voordracht werd gevolgd en het applaus dat de spreker mocht in ontvangst nemen, maakten het duidelijk dat het in ieder geval een «model» van improvisatie was geweest.

De avond werd besloten met een gezellig souper dat Mter Victor werd aangeboden in het «Hotel du Damier».

D.W.

MEDEDELINGEN

TWEDE ZITTING VAN DE PENITENTIAIRE BENELUXCOMMISSIE

Zoals op alle gebied van het recht wordt er ook getracht samenwerking tot stand te brengen tussen de administratieve diensten der departementen van Justitie in de drie Beneluxlanden, ten einde tot grotere eenvormigheid te komen in het penitentiair stelsel.

In de tegenwoordige tijd is het strafstelsel, dat in een land wordt toegepast, een criterium van de graad der beschaving en het is dan ook begrijpelijk dat in de Beneluxlanden getracht wordt op dit gebied gelijke maatstaven aan te leggen.

De afgevaardigden van de departementen van Justitie van België, Nederland en Luxemburg hebben zopas samenkomsten belegd te Brussel, tijdens dewelke zeer belangrijke penitentiaire vraagstukken zijn besproken geworden. Op de dagorde der vergaderingen stond namelijk het probleem van de arbeidsongevallen bij het te werk stellen van gedetineerden in de gevangenissen; het onderwijs tijdens de detentie; de uitwisseling van het personeel der penitentiaire instellingen en het verrichten van stage; eindelijk het uitwisselen van statistische en administratieve gegevens betreffende het gevangeniswezen. Binnenkort zullen de uitkomsten van deze studiedagen gepubliceerd worden.

Op Dinsdag 3 April had de heer Minister van Justitie aan de afgevaardigde een diner aangeboden in de gezellige zalen van het Château de Groenendaal. Daar de heer Moyersoën zich in het buitenland bevond was het de heer Heger, Minister van Landbouw, die hem verving en die de tafel precideerde. Waren verder nog aanwezig de Nederlandse afgevaardigden: de heer Lamers, directeur-generaal van het gevangeniswezen bij het departement van Justitie, en de

heer Erdman; de heer Weyler, staatsraad van het Groot-Hertogdom, en de heer Hengen, administrateur van het gevangeniswezen aldaar; verder de heer Prof. Paul Cornil, secretaris-generaal van het ministerie van Justitie; de heer Dupréel, directeur-generaal van het gevangeniswezen, en de heer Gerard, directeur bij dezelfde afdeling; de heer Raport, bijgevoegd cabinetschef van de heer minister van Justitie, en de heer Bossely, cabinetschef, alsook de heren Janssen en Genonceaux, secretarissen. De Union de Droit Pénal was vertegenwoordigd door haar voorzitter, Mr Sasse-rath en door de heer rechter Dautricourt. Ook Mr Van Reepinghen, hoofdredacteur van het Journal des Tribunaux, was aanwezig, alsmede de hoofdredacteur van het Rechtskundig Weekblad.

In een allergezelligste stemming werden gedachten gewisseld over de oneindig vele vraagstukken die zich thans in de drie landen voordoen op criminologisch en penitentiair gebied.

De heer minister Heger sprak een allergeestigste tafelrede uit, waarin hij zich afvroeg welke affiniteiten er dan wel bestonden tussen het recht en zijn specialiteit de landbouw en hij bracht verder hulde aan de pogingen die door de heer minister van Justitie in het werk worden gesteld om samenwerking op penitentiair gebied tussen de drie landen te verzekeren.

De heer Lamers, namens de Nederlandse afgevaardigden, en de heer Weyler, namens deze van het Groot-Hertogdom, spraken op hun beurt en hielden er aan in het licht te stellen welke merkwaardige verwezenlijkingen op penitentiair gebied in België reeds waren tot stand gekomen.

De Beneluxcommissie blijkt beziel met een jeugdig enthousiasme en het lijdt geen twijfel dat haar werkzaamheden zeer vruchtbaar zullen zijn.

R. V.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen, n° 3, Maart 1951.

J. Matthijs: Uit de praktijk. Nietigheid van een openbaar testament wegens afwezigheid van handtekening van de erfflater en van de uitdrukkelijke melding van de oorzaak die hem verhinderde te tekenen. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Gemeenterecht, 3° afl., Maart 1951. Antwoorden op gestelde rechtsvragen.

Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeids-gerechten, n° 2.

De Azevedo Sodré Ruy: Particularités du droit social brésilien. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, afl. 13 van 31 Maart 1951.

Mr M. V. Polak: De Franse kiesrechtshervorming. — Prof. Mr J. C. Van Oven: Post scriptum bij «Eigendom van roerende zaken». — Dr jur. G. Gzapski: Rechtsherstel in Duitsland. — Mr J. L. M. Elders: Détournement de pouvoir? — Mr J. H. Willems: Verlies van Nederlanderschap.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, 31 Maart 1951.

Prof. Mr J. Eggens. — Prof. Mr W. F. Prins: Het ontstaan van de belastingschuld en de betekenis van de aanslag in het Indonesische recht. — Mr A. G. Lubbers Sr.: De redactie van algemene volmachten. — Y. D. C. van Duyn: Rechterlijke en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht.

Arbitrale Rechtspraak, Maart 1951, n° 363.

Mr F. J. D. Theyse: Arbitrage in de bloembollenhandel met Engeland.